

Byzantina Symmeikta

Vol 33 (2023)

BYZANTINA SYMMEIKTA 33

Ανέκδοτος κανόνας στον Άγιο Νικόλαο επίσκοπο Μύρων της Λυκίας από τον πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Γερμανό Α΄ τον ομολογητή (ca 650-740)

ΜΑΡΙΑ ΣΟΥΡΜΠΑ

doi: [10.12681/byzsym.33312](https://doi.org/10.12681/byzsym.33312)

Copyright © 2023, ΜΑΡΙΑ ΣΟΥΡΜΠΑ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

ΣΟΥΡΜΠΑ Μ. (2023). Ανέκδοτος κανόνας στον Άγιο Νικόλαο επίσκοπο Μύρων της Λυκίας από τον πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Γερμανό Α΄ τον ομολογητή (ca 650-740). *Byzantina Symmeikta*, 33, 137-164. <https://doi.org/10.12681/byzsym.33312>

INSTITUTE OF HISTORICAL RESEARCH
SECTION OF BYZANTINE RESEARCH
NATIONAL HELLENIC RESEARCH FOUNDATION

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ

BYZANTINA SYMMEIKTA

ΤΟΜΟΣ 33 VOLUME

ΜΑΡΙΑ ΣΟΥΡΜΠΙΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΚΑΝΟΝΑΣ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΝΙΚΟΛΑΟ ΕΠΙΣΚΟΠΟ ΜΥΡΩΝ
ΤΗΣ ΛΥΚΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΓΕΡΜΑΝΟ Α΄ ΤΟΝ ΟΜΟΛΟΓΗΤΗ (ca 650–740)

ΑΘΗΝΑ • 2023 • ATHENS

ΜΑΡΙΑ ΣΟΥΡΜΠΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΚΑΝΟΝΑΣ
ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΝΙΚΟΛΑΟ ΕΠΙΣΚΟΠΟ ΜΥΡΩΝ ΤΗΣ ΛΥΚΙΑΣ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΓΕΡΜΑΝΟ Α΄ ΤΟΝ ΟΜΟΛΟΓΗΤΗ (ca 650-740)

Ὁ ἅγιος Νικόλαος, ἀρχιεπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας, κατέχει ξεχωριστὴ θέση στὴ χορεία τῶν ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας. Γεννήθηκε στὰ Πάταρα τῆς Λυκίας περὶ τὰ μέσα τοῦ 3ου αἰῶνα μ.Χ. καὶ ἔζησε κατὰ τὴ διάρκεια τῆς βασιλείας τῶν δύο μεγάλων διωκτῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, τοῦ Διοκλητιανοῦ καὶ τοῦ Μαξιμιανοῦ. Τὸ 325 μ.Χ. συμμετεῖχε στὴν Α΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, ἡ ὁποία συγκλήθηκε στὴ Νίκαια τῆς Βιθυνίας, καὶ ἀναδείχθηκε *ὄλετήρ τοῦ Ἀρείου*¹. Σύμφωνα μὲ τὸ *Μηναῖο* τοῦ Δεκεμβρίου, ὁ μέγας ἱεράρχης *γενναίως τε κατὰ τῶν Ἀρείου φλυαριῶν ἴσταται· καὶ διαλύσας πάντα, καὶ κανόνα πᾶσι τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀκριβῆ παραδούς, ἐκεῖθεν τε ἀναζεύγνυσι, καὶ πρὸς τὴν οἰκείαν ἐπανήκει ποιμνὴν, τρέπων πάντας καὶ προάγων ἐπ' ἀρετὴν, καὶ θερμότερον τῆς διδασκαλίας ἀπτόμενος*².

Ὁ ἅγιος Νικόλαος τιμᾶται μὲ ιδιαίτερο σεβασμὸ σὲ ὀλόκληρο τὸν χριστιανικὸ κόσμο. Ἡ οἰκουμενικότητα αὐτῆ μαρτυρεῖται ἀπὸ τὸ πλῆθος ἔργων πρὸς τιμὴ του. Εἰδικότερα, ὅσον ἀφορᾷ στὸ ὑμνογραφικὸ corpus τοῦ ἁγίου Νικολάου, παρατηρεῖται ὅτι αὐτὸ εἶναι ιδιαίτερος ἐκτεταμένο, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸν κάθε ἄλλο παρὰ εὐκαταφρόνητο ἀριθμὸ ὑμνογραφικῶν συνθέσεων ποὺ παραδίδονται πρὸς τιμὴν τοῦ ἱεράρχη στίς

---

1. *Μηναῖον τοῦ Δεκεμβρίου. Περιέχον ἅπασαν τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ ἀκολουθίαν, Διορθωθὲν τὸ πρὶν ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ τοῦ Ἰμβρίου, ἐν Βενετία 1863, 26.*

2. *Μηναῖον τοῦ Δεκεμβρίου, 38.*

χειρόγραφες καὶ ἔντυπες λειτουργικὲς συλλογές, σὲ σειρές, ἀνθολογίες καὶ περιοδικά³.

Ἡ Ἑλένη Παπαηλιοπούλου-Φωτοπούλου στὸ βιβλίο της γιὰ τοὺς ἀνέκδοτους ἁσματικοὺς κανόνες τῶν *Μηναίων* δίδει τὴν πληροφορία γιὰ τὴν ὑπαρξὴ κανόνα στὴ μνήμη τοῦ ἁγίου Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας⁴. Τὴν πληροφορία ἐπαναλαμβάνει καὶ ἡ Θεὼνη Κολλυροπούλου⁵. Σύμφωνα μὲ τὶς ἐρευνήτριες ὁ κανόνας παραδίδεται ἀπὸ τρεῖς κώδικες, τὸν *Sinaiticus gr. 583*, φφ. 33-36 (Σε), τὸν *Sinaiticus gr. 590*, φφ. 55-59^v (Σμ) καὶ τὸν *Athous, Lavrae H 94* (749), φφ. 24^v-30^v (Λμ). Ὁ κανόνας μνημονεύεται, ἐπίσης, ἀπὸ τὸν Σωφρόνιο Εὐστρατιάδη⁶ καὶ τὸν Παντελῆ Πάσχο⁷, ἀλλὰ μόνο ἀπὸ τὸν Λαυρεωτικὸ κώδικα.

Καὶ οἱ τρεῖς κώδικες ἀποτελοῦν *Μηναία* τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου καὶ χρονικῶς ἀνάγονται στὸν 11ο αἰῶνα ὁ Σε⁸, στὸν 13ο αἰῶνα ὁ Σμ⁹ καὶ στὸν 17ο αἰῶνα ὁ Λμ¹⁰. Τὰ τρία χειρόγραφα παρουσιάζουν σημαντικὲς ἀποκλίσεις μεταξὺ τους. Τὸ πρῶτο χειρόγραφο, τὸ ὁποῖο ἀπηχεῖ τὴν

3. Γιὰ τὸ ὑμνογραφικὸ corpus τοῦ ἁγίου Νικολάου βλ. ἐνδεικτικῶς Η. FOLLIERI, *Initia hymnorum ecclesiae graecae*, v. V₂ [StT, 215bis], Città del Vaticano, 1966, 256-257. Ε. ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ, *Ἰωσήφ ὁ Ὑμνογράφος. Βίος καὶ Ἔργον* [«Ἀθηνᾶ», Σύγγραμμα περιοδικὸν τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐπιστημονικῆς Ἐταιρείας. Σειρὰ Διατριβῶν καὶ Μελετημάτων, 11], ἐν Ἀθήναις 1971, 131. Α. ΚΟΜΙΝΙΣ, *Analecta Hymnica Graeca e codicibus eruta Italiae inferioris, Canones Decembris*, v. IV, Roma 1976, 52-207. Ε. ΠΑΠΑΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ-ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, *Ταμεῖον ἀνεκδότων βυζαντινῶν ἁσματικῶν κανόνων*, τ. Ι: *Κανόνες Μηναίων*, Ἀθήναι 1996, 114-121, ἀρ. 309-335. Δ. ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, *Ἐντυπες ἀκολουθίες ἁγίων. Συλλογὴ Ντόρης Παπαστράτου*, Ἀθήνα 2007, 251-254.

4. ΠΑΠΑΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ-ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, *Ταμεῖον*, 114-115, ἀρ. 311.

5. Θ. ΚΟΛΛΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, *Περὶ τοῦ προβλήματος τῆς β' ὁδῆς τῶν κανόνων*, Πάτρα 2012, 130-131, ἀρ. 130.

6. Σ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ, Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς καὶ τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ ἔργα, *Νέα Σιὼν* 26 (1931), 729 καὶ Σ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ, Ταμεῖον Ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως, *Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος* 39 (1940), 420.

7. Ρ. Β. ΡΑΣΧΟΣ, Saint Nicolas dans l'hymnographie byzantine, *Θεολογία* 57 (1986), 415.

8. Μ. ΚΑΜΙΛ, *Catalogue of all Manuscripts in the Monastery of St Catharine on Mount Sinai*, Wiesbaden 1970, 95. V. GARDTHAUSEN, *Catalogus codicum graecorum Sinaiticorum*, Oxonii 1886, 188.

9. ΚΑΜΙΛ, *Catalogue*, 95. GARDTHAUSEN, *Catalogus*, 139.

10. Σ. ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ - Σ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ, *Κατάλογος τῶν κωδίκων τῆς Μεγίστης Λαύρας (τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὁρει)* [Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη Β' καὶ Γ'], Paris 1925, 115.

ἀρχαιότερη παράδοση, παραδίδει τὴν ἐκτενέστερη μορφή τοῦ κανόνα, περιλαμβάνοντας συνολικῶς 61 τροπάρια συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν θεοτοκιῶν. Οἱ ἄλλοι δύο κώδικες, ὁ Σμ καὶ ὁ Λμ, παραδίδουν 35 καὶ 32 τροπάρια ἀντιστοιχῶς. Ὅσον ἀφορᾷ στὰ θεοτοκία, διαπιστώθηκε ὅτι αὐτὰ ποὺ παραδίδει ὁ κώδικας Σε δὲν εὐρέθησαν σὲ ἄλλον ἐκδεδομένο κανόνα, ἐνῶ αὐτὰ τῶν κωδίκων Σμ καὶ Λμ εὐρέθησαν σὲ ἐκδεδομένα ἔργα καὶ ἄλλων ὑμνογράφων, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ἔργα τοῦ πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Γερμανοῦ Α΄.

Γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ κεμένου ὡς βάση χρησιμοποιήθηκε ὁ ἀρχαιότερος καὶ ἐκτενέστερος κώδικας Σε, ὁ ὁποῖος πιθανότατα παραδίδει ἀκέραιο τὸν κανόνα. Ὡστόσο, ἐλήφθησαν ὑπόψη οἱ κώδικες Σμ καὶ Λμ, ἐφόσον σὲ αὐτοὺς παραδίδονται καλύτερες γραφές.

Ὁ κανόνας εἶναι ἐννεαῶδιος (ἢ β΄ ᾠδὴ ἔχει ἐκπέσει μόνο στὸν κώδικα Λμ) καὶ εἶναι μελισμένος σὲ ἦχο α΄, ἔχοντας ὡς μουσικὰ πρότυπα γιὰ τὶς ᾠδὲς α΄, γ΄, δ΄, ε΄, ζ΄, ζ΄ καὶ θ΄ τοὺς εἰρημοὺς τῆς ἀναστάσιμης ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Δαμασκηνοῦ ΕΕ 34, π° 22, γιὰ τὴν ᾠδὴ β΄ τοὺς εἰρημοὺς τῆς ἀναστάσιμης ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα Κρήτης ΕΕ 30, π° 17 καὶ γιὰ τὴν ᾠδὴ η΄ τοὺς εἰρημοὺς τῆς ἀναστάσιμης ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ ΕΕ 33, π° 21.

Τὰ τροπάρια τοῦ κανόνα εἶναι ἀνίσως κατανεμημένα στὶς ἐννέα ᾠδὲς. Οἱ ᾠδὲς α΄, β΄, ε΄, ζ΄, ζ΄ καὶ η΄ ἔχουν ἕξι τροπάρια, οἱ ᾠδὲς γ΄ καὶ δ΄ ἔχουν ἑπτὰ τροπάρια, ἐνῶ ἡ θ΄ ᾠδὴ εἶναι ἡ ἐκτενέστερη ὅλων μὲ 11 τροπάρια. Τὸ τελευταῖο τροπάριο κάθε ᾠδῆς ἀποτελεῖ θεοτοκίο καὶ μόνον στὴ θ΄ ᾠδὴ παραδίδεται τριαδικό. Συνολικῶς, ἐπομένως, ὁ κανόνας ἀποτελεῖται ἀπὸ 61 τροπάρια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐννέα εἶναι θεοτοκία καὶ ἓνα τριαδικό.

Ὁ ὑμνογράφος χρησιμοποιεῖ τὴ λόγια ἑλληνιστικὴ γλώσσα, χωρὶς ἀκρότητες, ἀρχαϊσμοὺς ἢ δημῶδεις τύπους, καὶ διανθίζει τὸ κείμενό του μὲ ποικίλα ἐκφραστικὰ σχήματα, μὲ κυριότερα τὶς μεταφορὲς (βλ. στ. 55-56, 64-66, 70-71, 107-108, 127-130, 135-136, 235-240, 244-245) καὶ τὶς ζωηρὲς εἰκόνες ἀπὸ τὴν περιβάλλουσα φύση (βλ. στ. 42, 163-168).

Ἀναφορικῶς μὲ τὸ ρυθμοτονικὸ μέτρο, τὸ ὁποῖο χρησιμοποιεῖται στὸν κανόνα, παρατηρεῖται ὅτι ὁ ὑμνογράφος δὲν τηρεῖ ἀπολύτως τοὺς νόμους τῆς ἰσοσυλλαβίας καὶ τῆς ὁμοτονίας. Ἄν καὶ ἔχει ὡς μουσικὰ καὶ ποιητικὰ πρότυπα τοὺς προαναφερόμενους εἰρημούς, πολλὲς φορὲς ἀφίσταται αὐτῶν ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸ τῶν συλλαβῶν καὶ τὴ θέση τῶν τόνων. Ἐκτιμᾶται ὅτι οἱ ὅποιες ἐκτροπὲς τῆς ὁμοτονίας καὶ τῆς ἰσοσυλλαβίας

μεταξὺ τῶν *εἰρημῶν* καὶ τῶν ἐπιμέρους *τροπαρίων* ἐξομαλύνονται κυρίως μὲ τὸν νόμο τῆς *τονῆς*, ποὺ ἔχει διατυπώσει ὁ Ν. Β. Τωμαδάκης¹¹.

Ἀπὸ ἄποψη περιεχομένου διαπιστώνεται ὅτι εἶναι ἐκδηλὸς ὁ ἐγκωμιαστικὸς καὶ παρακλητικὸς χαρακτήρας τοῦ *κανόνα*, ἐνῶ οἱ πληροφορίες ποὺ παρέχει εἶναι περιορισμένες, ὅπως στοὺς στίχους 13-18 καὶ 247-252. Ὁ ἅγιος Νικόλαος ἐξαίρεται ἰδιαίτερος γιὰ τὸν ἐπὶ γῆς ἰσάγγελο βίο του (βλ. στ. 28, 46, 169-170). Ὁ ὕμνογράφος ὑπογραμμίζει ἰδιαίτερος τὸ *πρᾶον καὶ τὸ καθαρὸν τῆς καρδίας* του (βλ. στ. 43-44), τὴν ἐγκράτειά του (βλ. στ. 70-72), τὴν εὐσέβειά του (βλ. στ. 76-78), τὴ νέκρωση τῶν παθῶν του (βλ. στ. 7-8, 55-57) καὶ τὴ θαυματουργικὴ καὶ μεσιτευτικὴ δύναμή του (βλ. στ. 13-18, 61-63, 79-81, 85-87, 88-90, 97-101, 117-121, 135-138, 139-142, 157-162). Σὲ ἄλλα σημεῖα τοῦ *κανόνα* ἐπισημαίνεται ἡ ἀνόθευτη πίστη του (βλ. στ. 143) καὶ οἱ ἀγῶνες του ἐναντίον τοῦ αἰρεσιάρχη Ἀρείου γιὰ τὴ διατήρηση τοῦ ὀρθοῦ δόγματος (βλ. στ. 49-51, 67-69, 102-106, 131-134, 163-168, 253-258, 259-264, 265-270).

Ὅσον ἀφορᾷ στὸν ποιητὴ τοῦ *κανόνα*, ἐπισημαίνεται ὅτι μεταξὺ τῆς χειρόγραφης παράδοσης ὑπάρχει μία σύγχυση γύρω ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα. Ἔτσι, στὸν κώδικα *Se* ὁ *κανόνας* φέρεται ὡς ποίημα τοῦ Γερμανοῦ, ἐνῶ στὸν κώδικα *Λμ* ὁ *κανόνας* ἀποδίδεται στὸν Ἰωάννη μοναχό. Ἡ παραπάνω, ὡστόσο, μορφολογικὴ, γλωσσικὴ, ὑφολογικὴ, μετρικὴ καὶ ἐννοιολογικὴ ἀνάλυση τοῦ *κανόνα* σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴ μαρτυρία τοῦ ἀρχαιότερου χειρογράφου *Se*, καθὼς ἐπίσης καὶ σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ὁμοιότητα τὴν ὁποία παρουσιάζει ὁ παρὼν *κανόνας* μὲ ἄλλους *κανόνες* τοῦ πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Γερμανοῦ Α΄ τοῦ Ὁμολογητῆ, καὶ ἰδιαίτερος μὲ τὸν *κανόνα* του στὴν ἐορτὴ τοῦ ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Νηστευτῆ, ὀδηγεῖ μὲ μεγάλη ἀσφάλεια στὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ συγκεκριμένος *κανόνας* ἀποτελεῖ ποίημα τοῦ λογίου αὐτοῦ πατριάρχη. Παρακάτω παρατίθενται ὀρισμένα παραδείγματα, τὰ ὁποῖα ἐπιβεβαιώνουν τὴν ὁμοιότητα τοῦ παρόντος *κανόνα* μὲ ἄλλες ποιητικὲς συνθέσεις τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ:

11. Ν. Β. ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ, *Ἡ Βυζαντινὴ Ὑμνογραφία καὶ Ποίησης, ἢτοι Εἰσαγωγή εἰς τὴν Βυζαντινὴν Φιλολογίαν*, τ. Β΄, Ἀθήνα 1965³ (1^η ἀνατύπωση Θεσσαλονίκη 1993), 231-236.

<p>Κανόνας στὸν ἅγιο Νικόλαο, στ. 46:</p> <p>Συνόμιλος γεγονὸς τῶν ἀγγέλων</p>	<p>Κανόνας στὸν ἅγιο Αὐξέντιο, ᾠδὴ α΄, τροπ. β¹²:</p> <p>καὶ ἀγγέλων γέγονας συνόμιλος, Αὐξέντιε</p>
	<p>Κανόνας στὸν ἅγιο Γρηγόριο Νεοκαισαρείας, ᾠδὴ ζ΄, τροπ. δ¹³:</p> <p>Συνόμιλος ἀγγέλων ἀνεδείχθης, μακάριε</p>
<p>Κανόνας στὸν ἅγιο Νικόλαο, στ. 51:</p> <p>καὶ τῆς Ἀρείου μανίας τὴν πλάνην κατεπάτησας</p>	<p>Κανόνας στὸν ἅγιο Παῦλο τὸν Ὁμολογητῆ, ᾠδὴ ε΄, τροπ. β¹⁴:</p> <p>τῆς Ἀρείου μανίας ἐν ταύτῃ κατεπάτησας</p>
<p>Κανόνας στὸν ἅγιο Νικόλαο, στ. 58-60:</p> <p>Τὸ γράμμα τὸ νομικὸν ἐν χάριτι, πάτερ, εὐτάκτως διήλθες ὡς εἰς τὰ βάθη τοῦ πνεύματος καλῶς διαβιβάσας τὸν νοῦν.</p>	<p>Κανόνας στὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν Νηστευτῆ, ᾠδὴ γ΄, τροπ. γ΄, κῶδ. Πγ¹⁵:</p> <p>Τὸ γράμμα τὸ νομικὸν ἐν χάριτι, πάτερ, εὐτάκτως διήλθες εἰς βάθη τὰ τοῦ πνεύματος καλῶς διαβιβάσας τὸν νοῦν.</p>
<p>Κανόνας στὸν ἅγιο Νικόλαο, στ. 70-71:</p> <p>Τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα κατέσβεσας, πάτερ, δι’ ἐγκρατείας</p>	<p>Κανόνας στοὺς ἀγίους Εὐλάμπιο καὶ Εὐλαμπία, ᾠδὴ γ΄, τροπ. β¹⁶:</p> <p>Δουλαγωγήσαντες τὰ πάθη τῆ ἐγκρατεία τῆς σαρκὸς τὰ πεπυρωμένα τοῦ ἐχθροῦ βέλη ἐσβέσατε.</p>
<p>Κανόνας στὸν ἅγιο Νικόλαο, στ. 102-103:</p> <p>Ζηλωτῆς ἀνεδείχθης καὶ ὑπέριμαχος τῆς πίστεως</p>	<p>Κανόνας στὸν ἅγιο Παῦλο τὸν Ὁμολογητῆ, ᾠδὴ ζ΄, τροπ. α¹⁷:</p> <p>ζηλωτῆς ἀνεδείχθης Ὁρθοδοξίας ὑπέριμαχος</p>

12. Μ. ΣΟΥΡΜΠΑ, *Τὸ ποιητικὸ ἔργο τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γερμανοῦ Α΄ τοῦ Ὁμολογητῆ (ca 650-740)* [Βυζαντινὲς Πραγματεῖες, 4], Ἀθήνα 2022, 476.

13. ΣΟΥΡΜΠΑ, *Τὸ ποιητικὸ ἔργο*, 437.

14. ΑΗΓ, III, 177.

15. ΣΟΥΡΜΠΑ, *Τὸ ποιητικὸ ἔργο*, 349.

16. ΣΟΥΡΜΠΑ, *Τὸ ποιητικὸ ἔργο*, 467-468.

17. ΑΗΓ, III, 178.

Κανόνας στὸν ἅγιο Νικόλαο, στ.
104-106:

διὸ καὶ μέχρις αἵματος
ἀντικατέστης, ὅσιε,
τῇ προαιρέσει κατὰ τῶν δυσσεβῶν.

Κανόνας στὸν ἅγιο Νικόλαο, στ. 107-
108:

Σὺ τὸ ἀμήχανον κάλλος
νοεοῖς κατανοήσας ὀφθαλμοῖς

Κανόνας στὸν ἅγιο Νικόλαο, στ. 135:

Τῶν θαυμάτων τὴν ἄβυσσον

Κανόνας στὸν ἅγιο Νικόλαο, στ. 143:

Τὴν ἀνόθευτον πίστιν σου

Κανόνας στὸν ἅγιο Νικόλαο, στ. 193-
194:

Σὺ τὴν ἐν Πνεύματι λατρείαν
τῷ Θεῷ προσενέγκας

Κανόνας στὸν ἅγιο Νικόλαο, στ. 223-
228:

Σὺ τὴν χοϊκὴν οὐσίαν
ἐπὶ γῆς, θεόφρον, καταλύσας
οἰκίαν ἐν ὑψίστοις
τὴν ἄνω βασιλείαν
ἀχειρότευκτον εὗρες
αἰώνιον, ἀκατάλυτον.

Κανόνας στὴν ἁγία Εὐφημία, ᾠδὴ δ΄,
τροπ. β¹⁸:

Μέχρις αἵματος ἀντικατέστης τῇ
ἀμαρτία

Κανόνας στὸν ἅγιο Ἄνθιμο Νικο-
μηδείας, ᾠδὴ η΄, τροπ. β¹⁹:

τοῦ ἀμηχάνου κάλλους ἐνετρούφας
ὀπτασίαν ξένην ὁρῶν

Κανόνας στὴν ἀνακομιδὴ τῶν
λειψάνων τῶν ἁγίων Ἀναργύρων

Κύρου καὶ Ἰωάννη, ᾠδὴ δ΄, τροπ. δ²⁰:

Ἄβυσσον, σωτήρ,

ἀνέδειξας θαυμάτων

Κανόνας στὸν Πολύκαρπο ἐπίσκοπο
Σμύρνης, ᾠδὴ β΄, τροπ. β²¹:

Ἐπλούτησας

τὴν ἀνόθευτον πίστιν

Κανόνας στοὺς ἁγίους Ἀββάδες τοὺς
ἐν Σινᾷ καὶ Ραϊθῶ ἀναιρεθέντας,
ᾠδὴ θ΄, τροπ. α΄²²:

Λογικὴν λατρείαν ἑαυτοὺς τῷ
λυτρωτῇ προσενέγκαντες Θεῷ

Κανόνας στὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν
Νηστευτῆ, ᾠδὴ θ΄, τροπ. α΄²³:

Σὺ τὴν χοϊκὴν οὐσίαν

ἐπὶ γῆς, θεόφρον, καταλύσας

οἰκίαν ἐν ὑψίστοις

τὴν ἄνω βασιλείαν

ἀχειρότευκτον εὗρες

αἰώνιον, ἀκατάλυτον.

18. ΣΟΥΡΜΠΑ, Τὸ ποιητικὸ ἔργο, 375.

19. Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἱερομάρτυρος Ἀνθίμου ἐπισκόπου Νικομηδείας ὑπὸ Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου (ἔκδοσις δευτέρα) – Ὑμνογραφικὰ εἰς τὸν ἅγιον Ἀνθίμον Νικομηδείας ὑπὸ Παναγιώτου Γ. Νικολοπούλου, ἐπιμ. ΡΟΥΣΣΑΣ ΑΝΘΙΜΟΣ (μητροπολίτης Θεσσαλονίκης), Θεσσαλονίκη 2010, 62.

20. ΣΟΥΡΜΠΑ, Τὸ ποιητικὸ ἔργο, 510.

21. ΑΗΓ, VI, 365.

22. ΣΟΥΡΜΠΑ, Τὸ ποιητικὸ ἔργο, 474

23. ΣΟΥΡΜΠΑ, Τὸ ποιητικὸ ἔργο, 354.

Κανόνας στὸν ἅγιο Νικόλαο, στ. 229-234:

Σὺ τὸν Ἀβραὰμ ζηλώσας
ἄλλον Ἰσαὰκ τὴν σὴν καρδίαν
θυσίαν ζῶσαν, πάτερ,
Θεῷ τῷ ἐπὶ πάντων
τῷ πυρὶ τῆς ἀγάπης,
Νικόλαε, ὠλοκαύτωσας.

Κανόνας στὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν
Νηστευτή, ᾠδὴ θ', τροπ. β'²⁴:

Σὺ τὸν Ἀβραὰμ ζηλώσας
ἄλλον Ἰσαὰκ τὴν σὴν καρδίαν
θυσίαν ζῶσαν, πάτερ,
Θεῷ τῷ ἐπὶ πάντων
τῷ πυρὶ τῆς ἀγάπης,
Νικόλαε, ὠλοκαύτωσας.

Κανόνας στὸν ἅγιο Νικόλαο, στ. 271-276:

Σὺ καὶ τὸν Δαυὶδ ζηλώσας
τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ σου πραότητα
ὁμοίαν ἀπειργάσω
τῆς Ἰησοῦ καρδίας
μιμητῆς γὰρ ἐγένου,
Νικόλαε, τοῦ Κυρίου σου.

Κανόνας στὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν
Νηστευτή, ᾠδὴ θ', τροπ. γ'²⁵:

Σὺ καὶ τὸν Δαυὶδ ζηλώσας
τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ σου πραότητα
ὁμοίαν ἀπειργάσω
τῆς Ἰησοῦ καρδίας
μιμητῆς γὰρ ἐγένου,
Νικόλαε, τοῦ Κυρίου σου.

Τοῦ κανόνα προτάσσεται τὸ συναξάριο τοῦ ἁγίου Νικολάου, σύμφωνα μὲ τὸ *Συναξάριο τῆς Κωνσταντινουπόλεως*²⁶. Γιὰ τὴ διαίρεση τοῦ κανόνα σὲ στίχους ὡς γνώμονας χρησιμοποιήθηκε τὸ *Εἰρημολόγιο* τοῦ Εὐστρατιάδη. Οἱ συντομογραφίσεις λέξεων ἢ φράσεων τῶν χειρογράφων ἀναπτύχθηκαν χωρὶς νὰ χρησιμοποιηθοῦν παρενθέσεις, ἐφόσον δὲν ὑπῆρχε πιθανότητα σύγχυσης. Ὡς πρὸς τὸν τονισμὸ τῶν λέξεων τῶν κειμένων, ἀκολουθοῦνται οἱ κανόνες τονισμοῦ ποὺ διέπουν τὴ γραμματικὴ τῆς ἀττικῆς διαλέκτου. Τὸ *apparatus criticus* (= κριτικὸ ὑπόμνημα) συνοδεύεται ἀπὸ *apparatus heirmorum* (= ὑπόμνημα εἰρμῶν) καὶ *apparatus fontium* (= ὑπόμνημα πηγῶν). Τὸ πρῶτο ὑπόμνημα ἀναφέρεται στὴν ἔκδοση τῶν εἰρμῶν καὶ στὰ ὀνόματα τῶν συνθετῶν τους, ἐνῶ στὸ δεύτερο περιλαμβάνονται ἀναφορὲς σὲ ἀγιογραφικὲς πηγὲς καθὼς καὶ σὲ παράλληλα χωρία ἀπὸ ἄλλα ἀγιολογικὰ κείμενα. Ἰδιαίτερος ἐπισημαίνονται παράλληλα χωρία ἀπὸ τὰ ὑμνογραφικὰ ἔργα τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ, σὲ μία προσπάθεια νὰ καταδειχθοῦν παρόμοιες

24. ΣΟΥΡΜΠΑ, *Τὸ ποιητικὸ ἔργο*, 354.

25. ΣΟΥΡΜΠΑ, *Τὸ ποιητικὸ ἔργο*, 354.

26. H. DELEHAYE *Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae e codice Sirmondiano, adiectis synaxariis selectis*, Bruxellis 1902 [= Propylaeum ad AASS Novembris].

ιδέες ἢ ἐκφράσεις, οἱ ὁποῖες μποροῦν νὰ χρησιμεύσουν στὴν ἐπίλυση τοῦ προβλήματος τῆς πατρότητας τοῦ *κανόνα*. Τὰ ὀρθογραφικὰ λάθη τῶν χειρογράφων διορθώθηκαν σιωπηρῶς, μὲ μόνη ἔξαιρση τὴν περίπτωση κατὰ τὴν ὁποία διαφορετικὴ ὀρθογράφηση παρέπεμπε σὲ διαφορετικὸ γραμματικὸ τύπο ἢ σὲ διαφορετικὴ σημασία.

ΚΑΝΟΝΑΣ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΝΙΚΟΛΑΟ ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΜΒΟΛΩΝ ΚΑΙ ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΩΝ

ΚΩΔΙΚΕΣ²⁷

<i>Se</i>	<i>Sinaiticus gr. 583</i> , φφ. 33-36
<i>Sμ</i>	<i>Sinaiticus gr. 590</i> , φφ. 55-59 ^v
<i>Λμ</i>	<i>Athous, Lavrae H 94</i> , φφ. 24 ^v -30 ^v

ΚΡΙΤΙΚΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ

cf.	confer
cod.	codex
corr.	correxī
ed.	edidit
f., ff.	folium, folia
heirm.	heirmus, -um
n ^o	numerus
od.	oda, -ae
scr.	scripsi
theot.	theotokion
tit.	titulus
triad.	triadikon
trop.	troparium, -a
<i>Apoc.</i>	<i>Apocalypsis</i>
<i>Ex.</i>	<i>Exodus</i>
<i>Gen.</i>	<i>Genesis</i>
<i>Hebr.</i>	<i>ad Hebraeos Epistula</i>
<i>II Cor.</i>	<i>ad Corinthios Epistula II</i>
<i>Jes.</i>	<i>Jesus Navi</i>
<i>John</i>	<i>Evangelium Johannis</i>
<i>Lev.</i>	<i>Leviticus</i>
<i>Matth.</i>	<i>Evangelium Matthaei</i>
<i>Phil.</i>	<i>ad Philippenses Epistula</i>
<i>Ps.</i>	<i>Psalmorum liber</i>
<i>Rom.</i>	<i>ad Romanos Epistula</i>
<i>Sap. Sal.</i>	<i>Sapientia Salomonis</i>

27. Για τὰ σύμβολα τῶν κωδίκων χρησιμοποιήθηκε ἡ κωδικοποιημένη πρόταση τοῦ Σταύρου Κουρούση γιὰ τὴ σειρὰ *Analecta Hymnica Graeca e codicibus Orientalibus eruta*.

ΛΟΙΠΑ ΕΡΓΑ

- AHG* *Analecta Hymnica Graeca e codicibus eruta Italiae inferioris*, I. SCHIRÒ consilio et ductu edita, vol. I-XII (Canones Septembris-Augusti), Roma 1966-1980.
- Anrich,
Hagios Nikolaos G. ANRICH, *Hagios Nikolaos. Der heilige Nikolaos in der griechischen Kirche. Texte und Untersuchungen. Band I: Die Texte*, Teubner-Leipzig-Berlin 1913.
- EE* *Εἰρηολόγιον ἐκδιδόμενον ὑπὸ Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως Σωφρονίου Εὐστρατιάδου τῆ συνεργασίᾳ Σπυρίδωνος μοναχοῦ Λαυριώτου. Β΄ ἔκδοσι ἀναθεωρημένη καὶ βελτιωμένη. Ἐπιμέλεια: Ἄ. Δ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ κ.ἄ., Ἀθήνα 2006.*
- Pent.* *Πεντηκοστάριον σὺν Θεῷ Ἁγίῳ περιέχον τὴν πρόπευσαν αὐτῷ ἀκολουθίαν*, Ρώμη 1738.
- TrV* *Τριώδιον κατανυκτικόν, περιέχον ἅπασαν τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ ἀκολουθίαν*, Βενετία 1876.

Μηνὶ Δεκεμβρίῳ ζ'
Μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Μύρων
τῆς Λυκίας.

Συναξάριον²⁸

Μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας. Οὗτος ὑπῆρχεν ἐν τοῖς χρόνοις Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τῶν τυράννων, πρότερον τῆ μοναδικῆ πολιτεία διαπρέψας καὶ δι' ὑπερβάλλουσιν ἀρετὴν τὴν ἀρχιερωσύνην δεξιόμενος. Καὶ ἐπεὶ τὰ χριστιανῶν ἦν πρεσβεύων καὶ τὴν εὐσέβειαν κηρύττων, ἐλευθέρα φωνῆ, συλλαμβάνεται ὑπὸ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων τῆς πόλεως καὶ πληγαῖς καὶ στρεβλώσεσι παρ' αὐτῶν ὑποβληθεὶς τῇ εἰρκτῇ ἐναπορρίπτεται μετὰ τῶν ἄλλων χριστιανῶν. Μετὰ δὲ τοῦτο τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου τὴν βασιλείαν τῶν Ῥωμαίων ψήφῳ Θεοῦ ὑποζωσαμένου, ἀφίενται οἱ κατάκλειστοι τῶν δεσμῶν. Μεθ' ὧν καὶ ὁ ἅγιος Νικόλαος ἀφεθεὶς τὰ Μύρα κατέλαβεν. Οὐ πολὺν τὸ ἐν μέσῳ καὶ ἡ ἐν Νικαίᾳ σύνοδος συναθροίζεται ὑπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἧς μέρος καὶ ὁ θαυμάσιος Νικόλαος γίνεται. Οὗτος πολλὰ ἐποίησε θαύματα ὡς ἡ κατ' αὐτὸν ἱστορία δηλοῖ. Εἰς βαθὺν δὲ γῆρας ἐληλακῶς πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε, τὸ σῶμα αὐτοῦ τοῖς πιστοῖς καταλιπὼν, μῦρα βλύζων μετὰ τῶν ἱαμάτων ζῶν τε καὶ μετὰ θάνατον χάριν λαβὼν θαυματουργιῶν. Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

28. DELEHAYE, *Synaxarium*, στήλ. 281-284, n° 1.

Ἔτερος κανὼν εἰς τὸν ὅσιον πατέρα ἡμῶν Νικόλαον

Ἦχος α΄
 Ἰσθὴ α΄. Τῷ βοηθήσαντι Θεῷ
 ἐν Αἰγύπτῳ τῷ Μωσεῖ
 καὶ δι' αὐτοῦ τὸν Φαραῶ
 πανστρατὶ βυθίσαντι
 ἐπινίκιον ᾠδὴν ἄσωμεν
 ὅτι δεδόξασται.

Πνευματικῶς ἡμᾶς, πιστοί,
 ὁ διδάσκαλος ἡμῶν
 πρὸς εὐωχίαν συγκαλεῖ
 τῆς σεπτῆς αὐτοῦ μνήμης·
 5 ἦν ἑορτάζοντες πίστει δοξάσωμεν
 τὸν ἐπὶ πάντων Θεόν.

Νικοποιόν σε μαχητὴν
 ἀναδείξας τῶν παθῶν
 ὡς συμπαθοῦντα τῷ λαῷ
 10 ὁ παθῶν ὑπὲρ ἡμῶν
 ἐμεγάλυνεν, σοφὲ Νικόλαε,
 τὴν πολιτείαν σου.

tit. Ὁ κανὼν τοῦ ἁγίου Νικολάου *Sm* Ὁ κανὼν *Λμ*
nomen Γερμανοῦ in margine dextra f. 33 *Se*, sed ποίημα Ἰωάννου in rubrica f. 24^v *Λμ*
heirm. od. α΄ *EE* 34, n° 22, Joannis monachi; heirmum integrum solum *Λμ* praebet
1-6 solum *Se* praebet **9** τῷ λαῷ *Se*: τὸν λαὸν *Sm* *Λμ* **post 7-12** hoc trop. *Sm* *Λμ* praebent:

Οἱ τῶν ἰδρώτων σου κροῦνοὶ

τῶν θαυμάτων ποταμούς,

ἱερομύστα τοῦ Χριστοῦ,

ἐκπηγάζουσιν ἡμῖν,

ἐξ ὧν ἀντλοῦντες τιμῶμεν τὰ λείψανα

καὶ τὸ μνημόσυνον.

(τὸ μνημοσύνον *Sm*: τὰ μνημόσυνα *Λμ*)

7 (Νικοποιόν σε μαχητὴν) cf. ANRICH, *Hagios Nikolaos (Encomium Procli)*, 430¹⁵
 (: νικοποιοὺς γὰρ ἐγένου μαχητῆς)

Σὺ ἐν ὄνειροις ἐπιστάς
 βασιλεῖ θεοσεβεῖ
 15 ἄθώου αἵματος αὐτὸν
 ἠλευθέρωσας ποτὲ
 καὶ τοὺς δεσμῶτας ἐρρύσω, Νικόλαε,
 τῆς παρανόμου σφαγῆς.

Σὺ ἐν μνήματι οἰκεῖς,
 20 πανταχοῦ θαυματουργεῖς,
 κἄν ἐν εἰκόνι συγγραφῆς,
 κἄν εὐχῇ παρακληθῆς
 πᾶσιν ἐξ ἴσου παρέχεις, Νικόλαε,
 τὰς σωτηρίους αὐγάς.

Τῶν ἐκτελούντων σου φαιδρῶς
 τὴν ἐτήσιον μνήμην
 καὶ ἀνυμνούντων σου πιστῶς
 τὸν ἰσάγγελον βίον
 πρὸς τὸν σωτῆρα τῶν ὅλων μνημόνευε
 30 ταῖς ἰκεσίαις σου.

13 Σὺ Σε: Σοὶ Σμ 16 ποτὲ Σε: σοφέ Σμ 18 σφαγῆς Σε: σφαγεῖς Σμ 19-24 et 25-30 solum Σε
 praebet

triad. Λμ praebet:

Ἡ ἐν Θεότητι μιᾷ
 τρισυπόστατος Μονάς,
 μόνη ἀγέννητε Πατὴρ
 καὶ Υἱὲ μονογενὲς
 καὶ μόνον ἅγιον Πνεῦμα, ὁμοβασιλεῖον κράτος,
 σῶσον πάντας ἡμᾶς.

aliud theot. Σμ praebet:

Δεδοξασμένα περὶ σοῦ
 ἐλαλήθη πανταχοῦ
 ὅτι ἐκήσας σαρκὶ
 τὸν τῶν ὅλων ποιητὴν,
 Θεοτόκε Μαρία πανύμνητε
 καὶ ἀπειρόγαμε. (ed. in TrV, 374)

theot. Λμ non praebet

13-14 (Σὺ - θεοσεβεῖ) cf. ANRICH, *Hagios Nikolaos (Encomium Procli)*, 430¹⁵ (: ὁ ἐν ὄνειροις
 τῷ βασιλεῖ παριστάμενος) 15 (ἄθώου αἵματος) cf. ANRICH, *Hagios Nikolaos (Vita per
 Michaëlem)*, 130¹³⁻¹⁸ (: τὸν μὲν ὡς χλεύην ὑποστάντα διὰ τῆς ἀπειλῆς καὶ ἐκφάνσεως τοῦ
 οἰκείου ὀνόματος διορθούμενος καὶ αἵματος ἄθώου ἐλεύθερον ἐργαζόμενος).

θεοτ. Ὅλον κενώσας ἑαυτὸν
 ὁ παντέλειος Θεὸς
 ἐν τῇ ἀχράντῳ σου γαστρί,
 Θεοτόκε παρθένε,
 35 τὸ ἡμέτερον ὄλον ἐκ σοῦ ἀνέλαβε
 μείνας ἀτρέπτως ὃ ἦν.

Ἰωδὴ β'. Πρόσεχε, οὐρανέ, καὶ λαλήσω
 (καὶ ἀννυμήσω
 τὸν ἐκ Παρθένου σαρκωθέντα Θεὸν ἡμῶν).

Ἄσμασιν ἀννυμήσωμεν πάντες
 τοῦ ἱεράρχου ἡμῶν
 τὴν ὑπερένδοξον μνήμην μυστικῶς ἑορτάζοντες.

40 Ἀγάλλεται ἡ ἐκκλησία, τρισμάκαρ,
 ἐπὶ τῇ μνήμῃ σου
 καὶ φιλοφρόνως τοὺς ἄρνας συγκαλεῖ τῶν ποιμνίων σου.

Τὸ προᾶον σου καὶ καθαρὸν τῆς καρδιάς,
 πάτερ Νικόλαε,
 45 τοῦ Ἰησοῦ ὑπογράφει τὴν ἐν κόσμῳ ταπεινώσιν.

Συνόμιλος γεγονῶς τῶν ἀγγέλων,
 πάτερ Νικόλαε,
 μὴ ἐπιλάθῃ πρεσβεύων Χριστῷ ὑπὲρ τῆς ποιμένης σου.

od. β' solum Σε Σμ praebent; **heirm. od. β'** EE 30, n° 17, Andreae Cretensis

37-39 solum Σε praebet **ut 37-39** hoc trop. Σμ praebet:

Τὸ ἔνδυμα τὸ ἱερὸν ἐνεδύσω,
 πάτερ Νικόλαε,
 καὶ κατεποίκιλας τοῦτο τῇ ῥοῇ τῶν δακρῶν σου.

40-42 solum Σε praebet **post 43-45** hoc trop. Σμ praebet:

Τὸν στέφανον τῆς ἀφθαρσίας ἐδέξω,
 πάτερ Νικόλαε,
 καὶ τῶν αἰρέσεων, μάκαρ, τὴν πλάνην ἐδίωξας.

45 ὑπογράφει Σε ὑποφέρει Σμ **46-48** solum Σε praebet

31 Phil. 2, 7 **35** cf. AHG, I, 195²¹⁹ **43** Matth. 11, 29 Matth. 5, 8 **46** (Συνόμιλος - ἀγγέλων)
 cf. Germ. I Const., In s. Auxentium, od. α', trop. β', ΣΟΥΡΜΠΙΑ, Τὸ ποιητικὸ ἔργο, 476 (: καὶ
 ἀγγέλων γεγονός / συνόμιλος, Αὐξέντιε), In s. Gregorium Neocaesariensis, od. ζ', trop. δ',
 ΣΟΥΡΜΠΙΑ, Τὸ ποιητικὸ ἔργο, 437 (: Συνόμιλος ἀγγέλων / ἀνεδείχθης, μακάριε)

50 Ἐξέκλινας αἰρετικῶν βλασφημίας,
πάτερ ἀείμνηστε,
καὶ τῆς Ἀρείου μανίας τὴν πλάνην κατεπάτησας.

θεοτ. Ἄχραντε Θεοτόκε παρθένε,
μόνη πανύμνητε,
τὸν υἱόν σου δυσώπει σῶσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἦδὴ γ'. Στερέωμά μου γενοῦ
ὁ Θεὸς ὁ θεμελιώσας τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων
οὐκ ἔστιν ἅγιος γὰρ πλήν σου, φιλόανθρωπε.

55 Τὴν κάμινον τῶν παθῶν
κατέσβεσας, πάτερ, νεκρώσας τὰ μέλη, καθηλώσας
τῇ πίστει σου τὰς σάρκας σου, Νικόλαε.

60 Τὸ γράμμα τὸ νομικὸν
ἐν χάριτι, πάτερ, εὐτάκτως διήλθες ὡς εἰς τὰ βάθη
τοῦ πνεύματος καλῶς διαβιβάσας τὸν νοῦν.

49-51 solum Σε praebet **theot.** ed. in Pent. δ'

heirm. od. γ' EE 34, n° 22, Joannis monachi; Στερέωμά μου γενοῦ / ὁ θεμελιώσας τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων / ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος γὰρ πλήν σου, Κύριε Σμ Λμ ΕΕ

56-57 post πάτερ Λμ praebet: οὐκ ἔσβεσε χρόνος ψυχῆς / τὰ κατορθώματα, οὐκ ἔφθιρε ταφὴ τὴν ζωὴν **post 55-57** hoc trop. Λμ praebet:

Τὸ μύρον τὸ νοητὸν
χρισθεῖς, ἱεράρχα, τῆς ἄνω τραπέζης Θεῶ
παριστάμενος ἰκέτευε σωθῆναι ἡμᾶς.

58-60 solum Σε praebet

---

51 (καὶ - κατεπάτησας) cf. Germ. I Const., In s. Paulum Confessorem, od. ε', trop. β', AHG, III, 177 (: τῆς Ἀρείου μανίας / ἐν ταύτῃ κατεπάτησας) **theot.** cf. Germ. I Const., In s. Joannem Jejunatorem, **theot.**, ΣΟΥΡΜΠΑ, Τὸ ποιητικὸ ἔργο, 349 **58-60** (Τὸ - νοῦν) cf. Germ. I Const., In s. Joannem Jejunatorem, od. γ', trop. γ', cod. Πγ, ΣΟΥΡΜΠΑ, Τὸ ποιητικὸ ἔργο, 349 (: Τὸ γράμμα τὸ νομικὸν / ἐν χάριτι, πάτερ, εὐτάκτως διήλθες / εἰς βάθη τὰ τοῦ πνεύματος καλῶς διαβιβάσας τὸν νοῦν)

Οὐκ ἔκρουπέ σου ἡ γῆ
τὰ θαύματα, πάτερ, οὐκ ἔσβεσε χρόνος τὰ τῆς ψυχῆς
κατορθώματα, οὐκ ἔφθειρε ταφή τὴν ζωὴν.

65 Τὴν ἱεράν σου στολὴν
ἐν αἵματι βάψας τοῦ σοῦ μαρτυρίου κατακοσμήσας
ἐποίκιλας, πανεύφημε Νικόλαε.

Ἐνίκησας τὸν ἐχθρὸν
λαοῖς σωτηρίαν τὰς σὰς ἰκεσίας κληρονομίαν
ἀφέμενος, φερώνυμε Νικόλαε.

70 Τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ
τὰ πεπυρωμένα κατέσβεσας, πάτερ, δι' ἐγκρατείας
καὶ χάριτος, Νικόλαε μακάριε.

θεοτ. Οὐκ ἄλλη ἐν γυναιξί
τεκοῦσα παρθένος ὡς σὺν ἀπεδείχθη· οὐ γὰρ Θεὸν
75 ἄλλη τέτοκεν ἐκτός σου, Θεοτόκε ἀγνή.

Ἰδὴ δ'. Κατενόησα, παντοδύναμε,
τὴν σὴν οἰκονομίαν
καὶ μετὰ φόβου ἐδόξασά σε, σωτήρ.

62-63 post πάτερ Λμ praebet: νεκρώσας τὰ μέλη / ῥεῖν τὰς σάρκας σου, Νικόλαε **64-66**
solum Σε praebet **65-66** κατακοσμήσας ἐποίκιλλας e tropario sequente codicis Σε scr.:
κληρονομίαν ἀφέμενος Σε **67-69** solum Σε Σμ praebent **68** λαοῖς Σμ: λαοῦ Σε **68-69** τὰς σὰς
ἰκεσίας κληρονομίαν ἀφέμενος Σμ: ταῖς σαῖς ἰκεσίαις κατακοσμήσας ἐποίκιλλας Σε **70-72**
solum Σε praebet

aliud theot. Σμ praebet:

Παρθένε χαῖρε σεμνή,
ἡ ἀνερμηνεύτως τεκοῦσα τὸν Λόγον Χριστὸν
τὸν Θεὸν ἡμῶν τὸν μόνον πολυέλεον.

et **theot.** paulo transformatum Λμ praebet:

Παρθένε χαῖρε σεμνή,
ἡ ἀνερμηνεύτως τεκοῦσα τὸν Λόγον Χριστὸν
τὸν Θεὸν ἡμῶν ἰκέτευε σωθῆναι ἡμᾶς.

heirm. od. δ' EE 34, n° 22, Joannis monachi; heirmum integrum solum Λμ praebet

70-71 (Τὰ - ἐγκρατείας) cf. Germ. I Const., In s. Eulampium et Eulampiam, od. γ', trop. β',
ΣΟΥΡΜΠΙΑ, Τὸ ποιητικὸ ἔργο, 467-468 (: Δουλαγωγῆσαντες τὰ πάθη / τῇ ἐγκρατεία τῆς
σαρκὸς / τὰ πεπυρωμένα / τοῦ ἐχθροῦ βέλη ἐσβέσατε).

Τὴν εὐσέβειαν, πάτερ ὅσιε,
ὀρθοδόξως ζηλώσας
τοῖς δόγμασί σου ταύτην ἐσφράγισας.

80 Καὶ ἐν δόγμασι καὶ ἐν θαύμασι,
ιερώτατε πάτερ,
ἐθανυμαστώθης ἐν ιεράρχαις Θεοῦ.

Ὡς τῶν κάτω ἐπιλαθόμενος
καὶ ποθήσας τὰ ἄνω
ἐμακαρίσθης, πάτερ Νικόλαε

85 Ἀοράτως ὀπτανόμενος
ἐκ κινδύνων λυτροῦσαι
τοὺς ἐν ἀνάγκαις, πάτερ Νικόλαε.

90 Ἰλαστήριον τὴν πρεσβείαν σου
πρὸς Θεὸν κεκτημένοι
κινδύνων πάντων ἀπολυτρούμεθα.

Τῇ πρεσβείᾳ ὁ Θεὸς ἡμῶν
τοῦ σοφοῦ ιεράρχου
κινδύνων ῥῦσαι τοὺς ἀνυμνοῦντάς σε.

θεοτ. 95 Τὴν πεσοῦσαν ἐξανέστησας
τῇ γεννήσει σου φύσιν
ἀναπλασθεῖσαν, θεογεννήτορ, ἐκ σοῦ.

77 ζηλώσας Σε: τιρεῖσας Σμ 78 ἐσφράγισας Σε: ἐσφράγεισας Σμ ἐφαίδρυνας Λμ
post 76-78 haec trop. Σμ praebet:

Τὰ ἐξαισία τῶν θαυμάτων σου
τῶν ἀγγέλων οἱ δήμοι
ἀνευφημοῦσιν, πάτερ Νικόλαε.

Ἐν ὄνειροις ἐπιστάμενος
ἐκ κινδύνων λυτροῦσαι
τοὺς σὲ τιμῶντας, πάτερ Νικόλαε.

post 76-78 solum Τὰ ἐξαισία τῶν θαυμάτων σου... Λμ praebet 79-81 solum Σε Λμ praebent
79 καὶ ἐν θαύμασιν Σε: καὶ ἐν πράγμασιν Λμ 81 Θεοῦ Σε: Χριστοῦ Λμ 82-84 solum Σε
praebet 82 ἐπιλαθόμενος corr.: ἐκλαθόμενος Σε 85-87 solum Σε praebet 87 τοὺς corr.: τοῖς
Σε 88-90 et 91-93 solum Σε praebet
aliud theot. Σμ Λμ praebent:

Θεοτόκε, ἡ ἐλπίς ἡμῶν
τὸν υἱόν σου δυσώπει
σῶσαι τὸν κόσμον ἐκ περιστάσεως.

Ἰδὴ εἴ Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζοντες
 ἀνυμνοῦμέν σε, Χριστὲ ὁ Θεός,
 τὸν δι' ἡμᾶς πτωχεύσαντα
 καὶ σταυρὸν καὶ θάνατον
 ἐν τῇ σαρκί σου ὑπομείναντα.

Ὡς θερμὸς ἀντιλήπτωρ
 τῶν τιμώντων σε, Νικόλαε,
 ταῖς σαῖς πρεσβείαις μνήσθητι
 100 πρὸς τὸν σωτῆρα Κύριον
 τοῦ οἰκτειρῆσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ζηλωτῆς ἀνεδείχθης
 καὶ ὑπέρμαχος τῆς πίστεως·
 διὸ καὶ μέχρῃς αἵματος
 105 ἀντικατέστης, ὅσιε,
 τῇ προαιρέσει κατὰ τῶν δυσσεβῶν.

heirm. od. ε' *EE* 34, n° 22, Joannis monachi; heirmum integrum solum *Sm Λμ* praebet
101 τοῦ οἰκτειρῆσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν *Se Λμ*: τοῦ εἰρηνεῦσαι τὴν ζωὴν ἡμῶν *Sm*
post 97-101 hoc trop. *Sm* praebet: **post 97-101** haec trop. *Λμ* praebet:

Σὺ παροικήσας ἐν τοῖς Μύροις,
 ἱερώτατε Νικόλαε,
 ἐν ἀρεταῖς διέπρεψας
 καὶ θαυμαστῶς ἐβίωσας
 καὶ μυστικῶς συνανεκράθης Θεῶ.

Παροικήσας ἐν τῷ κόσμῳ,
 ἱερώτατε Νικόλαε,
 ἐν ἀρεταῖς διέπρεψας
 καὶ θαυμαστῶς ἐβίωσας
 καὶ ἀληθῶς συνανεκράθης
 Θεῶ.

Τὰ τῶν ἰδρώτων σου ῥεῖθρα
 ποταμοὺς θαυμάτων βρούουσι
 καὶ τὰς ἰάσεις στάζουσι
 τοῖς ἐκτελοῦσιν, ὅσιε,
 πνευματικῶς τὰ σὰ μνημόσυνα.

105 ἀντικατέστης *scr.*: ἀντεκατέστης solum *Se* praebet **102-106** solum *Se* praebet
102-103 cf: (Ζηλωτῆς - πίστεως) cf. Germ. I Const., In s. Paulum Confessorem, od. ζ', trop.
 α', *AHG*, III, 178 (: *ζηλωτῆς ἀνεδείχθης / Ὁρθοδοξίας ὑπέρμαχος*) **104-105** (διὸ - ὅσιε) cf.
 Germ. I Const., In s. Euphemiam, od. δ', trop. β', ΣΟΥΡΜΠΙΑ, *Τὸ ποιητικὸ ἔργο*, 375 (: *Μέχρῃς*
αἵματος ἀντικατέστης τῇ ἀμαρτίᾳ)

Σὺ τὸ ἀμήχανον κάλλος
 νοεροῖς κατανοήσας ὀφθαλμοῖς
 δι' ἄρετῆς, Νικόλαε,
 110 καὶ θεωρίας ἐκτίσω
 κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν.

Σὺ ὡς νικήσας τὰ πάθη
 καὶ ποιμένας τὸν λαόν σου σαφῶς
 ἀνηγορεύθης, ὄσιε,
 115 ὑπὸ Θεοῦ Νικόλαος,
 οὓς γὰρ προέγνω καὶ προώρισεν.

Ταῖς ἰκεσίαις τοῦ ἐνδόξου
 καὶ πανευφήμου ἱεράρχου
 τοὺς οἰκτιρομύς σου, Κύριε,
 120 τῷ λαῷ σου δώρησαι,
 καὶ εἰρήνην ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

θεοτ. Ἐν τῇ γαστρὶ συλλαβοῦσα
 τὸ ἀπαύγασμα τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς
 ὑπερφυῶς ἐγέννησας,
 125 παρθενομήτορ ἄχραντε,
 καὶ τῶν ὠδίνων ἐλυτρώσω ἡμᾶς.

*Ῥδὴ ζ'. Τὸν προφήτην διέσωσας
 (ἐκ τοῦ κήτους, φιλόανθρωπε
 καὶ τὸν βυθοῦ τῶν παισιμάτων
 ἀνάγαγε δέομαι).*

107-111 solum *Se* praebet **112-116** solum *Se Sm* praebent **113** σαφῶς *Se*: ἀπαθῶς *Sm* **117-121**
 solum *Se* praebet

aliud theot. *Sm Λμ* praebent:

Τὴν ὀλόφωτον παρθένον
 ὁ Θεὸς ἐξελέξατο
 καὶ ἐν αὐτῇ ἐσκήνωσεν
 προσλαβόμενος σάρκα
 ἐξ αὐτῆς εἰς σωτηρίαν ἡμῶν. (*ἐκ σοῦ Λμ*)

107-108 (Σὺ - ὀφθαλμοῖς) cf. Germ. I Const., In s. Antimum Nicomediae, od. η', trop. β',
 ΡΟΥΣΣΑΣ, Ὑμνογραφικά, 62 (: τοῦ ἀμηχάνου κάλλους ἐνετρούφας / ὀπτασίαν ξένην ὀρώων)
116 Rom. 8, 29 **123** Hebr. 1, 3

Ἀκηλίδωτον ἔσοπτρον
 τοῦ Θεοῦ ἐχρημάτισας
 τῷ κάλλει τῆς σῆς πολιτείας
 130 ἐκλάμπας, Νικόλαε.

Τὰς αἰρέσεις ἐδίωξας,
 τὸν ἐχθρὸν ἐσφενδόνησας,
 φόνους ἀδίκους ἐπέσχες,
 παμμάκαρ Νικόλαε.

135 Τῶν θαυμάτων τὴν ἄβυσσον,
 τὰ πελάγη τῆς χάριτος
 ἢ σὴ πολιτεία κηρύττει
 τῷ κόσμῳ, Νικόλαε.

140 Τῶν λειψάνων τὴν λάρνακα
 ὡς σορὸν ἀγιάσματος
 τιμήσωμεν πάντες ἀξίως
 τοῦ ἱεροκήρυκος.

145 Τὴν ἀνόθευτον πίστιν σου
 ἢ Τριᾶς συνεγράψατο
 ἐν τῷ νοητῷ τῆς καρδίας
 πυξίῳ, Νικόλαε.

---

heirm. od. ζ' *EE* 34, n° 22, Joannis monachi

post 127-130 hoc trop. *Σμ* praebet:

Στεφανούσθω Νικόλαος
 αἰσχυνέσθω Νεστόριος
 καὶ καταπεσὼν ἐκβοάτω·
 «ἦττημαι καὶ πέπληγμαι».

post 127-130 Τῶν λειψάνων τὴν λάρνακα... *Λμ* praebet **130** ἐκλάμπας *Σε* *Λμ*: θεόφρον *Σμ*
131-134 solum *Σε* *Λμ* praebent **133** φόνους *Σε*: καὶ φόνους *Λμ* **135-138** solum *Σε* praebet
139-142 solum *Σε* *Λμ* praebent **143-146** solum *Σε* *Σμ* praebent **144** συνεγράψατο *Σε*:
 ὑπεγράψατο *Σμ*

---

127 *Sap. Sal.* 7, 26 **135** (Τῶν - ἄβυσσον) cf. Germ. I Const., In translationem reliquiarum
 ss. Cyri et Joannis, od. δ', trop. δ', ΣΟΥΡΜΠΑ, Τὸ ποιητικὸ ἔργο, 510 (: Ἄβυσσον, σωτήρ, /
 ἀνέδειξας θαυμάτων) **143** (Τὴν - σου) cf. Germ. I Const., In s. Polycarpum, od. β', trop. β',
 AHG, VI, 365 (: Ἐπλούτησας / τὴν ἀνόθευτον πίστιν).

θεοτ.   Κιβωτὸν ἀγιάσματος
                           ὁ Δαυὶδ προεκάλεσε
                           τὴν ἐν τῇ γαστρὶ συλλαβοῦσαν
 150   τὸν φύσει Υἱὸν τοῦ Θεοῦ

Ἰσδὴ ζ'. Ὁ ἐν τῇ βάρῳ ὀφθεῖς
                   ἐν πυρὶ τῷ νομοθέτῃ
                   καὶ τὸν τόκον τῆς Παρθένου
                   ἐν αὐτῇ προτυπώσας
 5   εὐλογητὸς εἶ, Κύριε,
                   ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

                          Ὁ ἀναδειξας ἡμῖν
                           τοῦ ἡλίου λαμπροτέραν
                           τὴν μνήμην σου, ἀξιάγαστε
                           Νικόλαε πάτερ,
 155   τὴν οἰκουμένην σήμερον
                           μυστικῶς συνεκάλεσεν.

                          Μύρω χρισθεῖς νοητῶ
                           καὶ τὰ Μύρα παροικήσας
                           ἐμυρίσθης ἐν τῷ Πνεύματι
 160   τῆς χάριτος, πάτερ,
                           καὶ τὸν λαὸν ἐμύρισας
                           τῇ ὁσμῇ τῶν θαυμάτων σου.

aliud theot. *Sm Λμ praebent:*

                          Τοὺς εἰς σὲ καταφεύγοντας
                           ἀπὸ πάσης δεόμεθα
                           ῥῦσαι ἀπειλῆς ἢ τεκοῦσα
                           Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν.

heirm. od. ζ' *EE* 34, n° 22, Joannis monachi; heirmum integrum solum *Sm Λμ praebent* 3
 τόκον *Λμ EE*: τύπον *Se*

151-156 solum *Se Sm praebent*; post **157-162** haec trop. *Λμ praebet*:

Τὴν ἱερὰν σου σορδὸν	Σὺ ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς
κιβωτὸν τῶν ἀρωμάτων	ὁ τῆ σύριγγι τοῦ λόγου
προέθηκεν ὁ Θεὸς	τὸ ποίμνιον ἐπὶ πόαν
ἐν τῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ	τῶν δογμάτων σου
τὴν εὐωδίαν βρύουσαν	καθοδηγήσας, ὅσπερ,
τῶν θαυμάτων, Νικόλαε.	καὶ ἐφ' ὕδωρ τῆς γνώσεως.

147 *Ex.* 25, 9 κ. ἐξ. *Hebr.* 9, 4

Σὺ ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς
 ὁ τοὺς λύκους ἐκδιώξας
 165 καὶ θέμενος τὴν ψυχὴν
 ὑπὲρ τῆς ποιμνῆς σου, πάτερ,
 καὶ μαρτυροῦσιν, ἅγιε,
 οἱ ῥυσθέντες ἀδίκου σφαγῆς.

Ἀγγελικὴν ἐν σαρκὶ
 170 ἐπεδείξω πολιτείαν
 καὶ τοῖς κάτω κατοικῶν
 περιπολεύεις τὰ ἄνω
 καὶ θεωρεῖς τοῦ κτίστου σου,
 τὸ ἀμήχανον κάλλος αἰεῖ.

175 Τὰς αἰωνίους σκηναὺς
 κατοικεῖς ἐν εὐφροσύνῃ
 καὶ χορεύεις ἐν ὑψίστοις
 νοητῶς σὺν ἀγγέλοις
 καὶ θεωρεῖς τὴν ἄφραστον
 180 τοῦ Χριστοῦ ὠραιότητα.

163-168 solum *Se Sm* praebet **163** Σὺ ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς *scr.*: Σὺ εἶ ποιμὴν ὁ καλὸς *Se* Σοὶ ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς *Sm* **166** ὑπὲρ τῆς ποιμνῆς σου, πάτερ *Se*: ὑπὲρ αὐτῶν ἀδιστάκτως *Sm* **167** ἅγιε *Se*: ὅσιε *Sm* **168** οἱ ῥυσθέντες ἀδίκου σφαγῆς *Se*: οἱ κρουνοὶ τῶν δακρῶν σου *Sm* **169-174** solum *Se* praebet **175-180** solum *Se* praebet **aliud theot.** *Sm* praebet:

Ὅ δι' ἀγγέλου τὴν χαρὰν
 ἀποστείλας τῇ παρθένῳ,
 ἵνα Εὐὰν λυπουμένην
 εἰς χαρὰν μεταβάλλῃ
 εὐλογητὸς εἶ, Κύριε,
 ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

et **theot.** paulo transformatum *Λμ*:

Ὅ δι' ἀγγέλου τὴν χαρὰν
 ἀποστείλας τῇ παρθένῳ,
 ἵνα Εὐὰν λυπουμένην
 εἰς χαρὰν μεταβάλλῃ
 εὐλογημένος, δέσποινα,
 ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

163-168 *John* 10,11 **175** *Apoc.* 21, 3

θεοτ. Προδιαγράφων ποτὲ
 τὴν θεόδεκτον γαστέρα
 τῆς παρθένου ὁ Θεὸς
 τῷ Μωυσεῖ ἐν τῷ ὄρει
 185 καὶ τὸ τῆς βάτου ὄραμα
 μυστικῶς ἐρμηνεύει αὐτῷ.

Ὡδὴ η΄. Τὸν τοὺς ὑμολόγους ἐν καμίνω
 διασώσαντα παῖδας
 καὶ τὴν βροντόφλογον μεταβαλόντα εἰς δρόσον,
 Χριστὸν τὸν Θεόν, ὑμνεῖτε
 καὶ ὑπερψοῦτε
 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Σὺν τῇ ψυχῇ προκαθηράμενος
 τῆς σαρκὸς τὴν οἰκίαν
 κατοικητήριον τῆς τοῦ Πνεύματος γέγονας
 190 χάριτος δοξάζων
 ἄναρχον Τριάδα,
 παμμάρκαρ, εἰς αἰῶνας.

Σὺ τὴν ἐν Πνεύματι λατρείαν
 τῷ Θεῷ προσενέγκας
 195 τῆς συνειδήσεως τὸ μαρτύριον, πάτερ,
 ἐπλήρωσας· διό σε
 μετὰ τῶν μαρτύρων
 ὑμνοῦμεν εἰς αἰῶνας.

heirm. od. η΄ EE 34, n° 21, Germani; heirmum integrum solum Λμ praebet; 3 καὶ τὴν βροντόφλογον EE καὶ τὴν βροντώσαν κάμινον Λμ 6 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας Λμ: Αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας EE **187** Σὺν τῇ ψυχῇ Σμ Λμ: Σὺ τὴν ψυχὴν Σε **188** οἰκίαν Σε Λμ: οἰκείαν Σμ **190** δοξάζων Σε Λμ: δοξάζων Σμ **192** παμμάρκαρ εἰς αἰῶνας Σε: εἰς πάντας τοὺς (αἰῶνας) Σμ Νικόλαε τρισμάκαρ Λμ **193-198** solum Σε Σμ praebent **193** Σὺ Σε: Σοὶ Σμ **198** ὑμνοῦμεν εἰς αἰῶνας Σε: τιμῶμεν εἰς αἰῶνας Σμ
post 193-198 hoc trop. Σμ praebet:

Ὡς κοινωνὸς καὶ κληρονόμος
 τῶν τοῦ Χριστοῦ ἀποστόλων,
 ἀξιοθαύμαστε, τῆς αὐτοῦ κληρουχίας
 τετύχηκας δοξάζων
 τὸν Θεὸν τῶν ὄλων
 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

184-185 Ex. 3, 1-3 **188-190** (τῆς - χάριτος) cf. ANRICH, *Hagios Nikolaos (Vita per Michaëlem)*, 126²⁶ (: καὶ τοῦ πνεύματος ὑπάρχων ἄγιον οἰκητήριον) **193-194** (Σύ - προσενέγκας) cf. Germ. I Const., In ss. Abbates in Sina et Raithu interfectos, od. θ΄, trop. α΄, ΣΟΥΡΜΠΑ, Τὸ ποιητικὸ ἔργο, 474

- Θυσιαστήριον ἐγένου
 200 ὀλοκαρπώσεως, πάτερ,
 ἐν τῇ καρδίᾳ σου τῷ Θεῷ ἀναφέρων
 θυσίας δεκτὰς καὶ σπένδων
 ὅλον τῇ ἀσκήσει
 τὸ σῶμα, ἱεράρχα.
- 205 Τὴν ὑπεράγνωστον σοφίαν
 ἐν τῇ ψυχῇ θησαυρίσας
 καὶ τὴν οὐράνιον τοῦ Χριστοῦ βασιλείαν
 ἐντός σου λαβὼν ἀγάλλῃ
 μετὰ τῶν ἀγγέλων,
 210 παμμάκαρ, εἰς αἰῶνας.
- Ὡς μιμητὴς τοῦ θείου Παύλου
 ὡς εἰς τρίτον ἀνήλθες
 ἀνανηξάμενος οὐρανόν, ἱεράρχα,
 τῷ πνεύματι ἐλπίδα,
 215 πίστιν καὶ ἀγάπην
 Θεῷ καθιερώσας.

199-204 solum *Se* *Λμ* praebent

post 199-204 hoc trop. *Λμ* praebet:

Ὡς τῷ κρατῆρι τῆς σοφίας
 προσενέγκας τὰ χεῖλη
 καὶ τὴν καρδίαν σου ἐπλήρωσας Λυκίας
 τῆς ἔνδον ζωῆς εὐφραίνεις
 πάντα, ἱεράρχα,
 τοῖς λόγοις τῶν δακρῶν.

205-210 solum *Se* praebet

211-216 et *theot.* solum *Se* praebet *theot.* ed. in *AHG*, IV, 247

212-213 *II Cor.* 12, 2 223-228 (Σὺν - ἀκατάλυτον) cf. Germ. I Const., In s. Joannem Jejunatorem, od. θ', trop. α', ΣΟΥΡΜΠΙΑ, *Τὸ ποιητικὸ ἔργο*, 354 229-234 (Σὺν - ὀλοκαύτωσης) cf. *Gen.* 22, Germ. I Const., In s. Joannem Jejunatorem, od. θ', trop. β', ΣΟΥΡΜΠΙΑ, *Τὸ ποιητικὸ ἔργο*, 354

θεοτ. Τὸν ἀνεριμήνευτόν σου τόκον,
 θεογεννήτορ Μαρία,
 καὶ τῆς συλλήψεως τὸν ἀπόρρητον τρόπον
 220 θαυμάζοντες ὑμνοῦμεν
 καὶ ὑπερυψοῦμεν
 αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας

Ἰδὲ θ'. Σε τὴν ὄραθεῖσαν πύλην
 ὑπὸ Ἰεζεκιὴλ τοῦ προφήτου
 ἐν ἧ ὁὐδεὶς διήλθεν
 εἰμὴ Θεὸς μόνος,
 Θεοτόκε Παρθένε,
 ἐν ὕμνοις μεγαλύνομεν.

Σὺ τὴν χοϊκὴν οὐσίαν
 ἐπὶ γῆς, θεόφρον, καταλύσας
 225 οἰκίαν ἐν ὑψίστοις
 τὴν ἄνω βασιλείαν
 ἀχειρότευκτον εὗρες
 αἰώνιον, ἀκατάλυτον.

Σὺ τὸν Ἀβραὰμ ζηλώσας
 230 ἄλλον Ἰσαὰκ τὴν σὴν καρδίαν
 θυσίαν ζῶσαν, πάτερ,
 Θεῷ τῷ ἐπὶ πάντων
 τῷ πυρὶ τῆς ἀγάπης,
 Νικόλαε, ὠλοκαύτωσας.

theot. *Sm non praebet aliud theot.* Λμ praebet:

Τὴν θεοῦφαντον πορφύραν
 ἐν τῇ γαστέρα σου
 ὁ λόγος ἀναβαλόμενος ἐσαρχοῦτο ἀτρέπτως,
 παρθένε ἀγνή· διό σε
 πάντες ὡς βασιλῖδα
 τοῦ γένους ἀνυμνοῦμεν.

heirm. od. θ' *EE* 35, n° 22, Joannis monachi; heirmum integrum solum Λμ praebet
223-228 solum *Se* Λμ praebent **230-234** ἄλλον Ἰσαὰκ τὴν σὴν καρδίαν / θυσίαν ζῶσαν,
 πάτερ, / Θεῷ τῷ ἐπὶ πάντων / τῷ πυρὶ τῆς ἀγάπης, / Νικόλαε, ὠλοκαύτωσας *Se*: ἐπὶ γῆς
 ἐφεῦρες κλίμακα / τὰς ἀναβάσεις, πάτερ, / τῶν θείων ἀρετῶν σου· δι' ὧν καὶ πρὸς τὴν ἄνω
 / μητρόπολιν ἀναβέβηκας Λμ **234** ὠλοκαύτωσας *corr.*: ὀλοκάρπωσας *Se* ὀλωκαύτωσας *Sm*

- 235 Σὺ τὸν Ἰακώβ ζηλώσας
 ἄλλην ἐπὶ γῆς ἐφεῦρες κλίμακα
 τὰς ἀναβάσεις, πάτερ,
 τῶν θείων ἀρετῶν σου·
 διὸ καὶ πρὸς τὴν ἄνω
 240 μητροπόλιν μεταβέβηκας.

- Σοὶ ὁ τῷ Ἰὼβ παλαίσας
 προσβαλὼν, ἀείμνηστε Νικόλαε,
 τὸν ἄσειστόν σου πύργον
 τῆς πίστεως τὸν πλοῦτον·
 245 οὐ κατέαξεν ὄλωσ
 οὐκ ἔστρεψεν οὐκ ἐσύλησεν.

- Σὺ τὸν Ἰωσήφ ζηλώσας
 τύπος σωφροσύνης ἀνεδείχθης,
 σιτοδοτῶν τὰς λύσεις
 250 ἡμῖν τῶν ἐγκλημάτων
 δι' ὀνειρώων ἐνθέων,
 Νικόλαε παμμακάριστε.

- Σὺ τὸν Μωυσῆν ζηλώσας
 τὸν νεοθαλῆ λαὸν ἐξήγαγες
 255 ἐκ πλάνης Αἰγυπτίων
 εἰς γῆν ἐπαγγελίας
 καὶ ἐπότισας ὕδωρ
 ἐκ πέτρας ἐπιγνώσεως.

- Σὺ τὸν Ἀαρὼν ζηλώσας
 260 πῦρ ἀπώσω, πάτερ, τὸ ἀλλότριον
 τὸ τοῦ Ἄρειου δόγμα
 ὡς πῦρ κατανεμῆσαν
 τὰς ἀπλάστους καρδίας·
 διό σε μεγαλύνομεν.

235-240 solum Σε Σμ praebent 235 Σὺ Σε: Σοὶ Σμ Ἰακώβ Σε: Ἰσαὰκ Σμ 240 μεταβέβηκας Σε: ἐξεδήμισας Σμ 241-246 solum Σε praebet 246-252 solum Σε Σμ praebent 247 Σὺ Σε: Σοὶ Σμ 248 σωφροσύνης corr.: εὐφροσύνης Σε: σωφροσύνης Σμ 252 παμμακάριστε Σε: ἀξιάγαστε Σμ 253-258 et 259-264 solum Σε praebet

235-240 Gen. 28, 11-19 247-252 Gen. 41, 54-57 253-258 Ex. 14, 1-31 259-264 Lev. 9, 1-24

- 265 Σὺ τὸν Ἰησοῦν ζηλώσας
τὰς τῶν πλανωμένων διανοίας
καθὼς τὸν Ἰορδάνην
ἐκεῖνος διακόψας
ὡσπερ λίθους τῆς πλάνης
270 ἀνήγαγες, πάτερ ὄσιε.

- Σὺ καὶ τὸν Δαυὶδ ζηλώσας
τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ σου πραότητα
ὁμοίαν ἀπειργάσω·
τῆς Ἰησοῦ καρδίας
275 μιμητῆς γὰρ ἐγένου,
Νικόλαε, τοῦ Κυρίου σου.

- τριαδ. Ἄναρχε Τριάς Ἁγία,
ἄκτιστε Μονὰς ἢ ἐν Τριάδι,
ἢ μία ἐξουσία
280 καὶ μία βασιλεία,
τρισυπόστατε φύσις,
ἐλέησον τοὺς ὑμνοῦντάς σε.

- θεοτ. Ἄχρονον Υἱὸν ἐν χρόνῳ
ἐν γαστρὶ σου, ἄχραντε παρθένε,
285 ἀσπύρωσ συλλαβοῦσα,
ἀφθόρωσ δὲ τεκοῦσα
παραδόξωσ παρθένοσ
διέμεινας ὧ τοῦ θαύματος!

265-270 solum Σε Λμ praebent 268 διακόψας Σε: διακύψας Λμ 271-276 et triad. solum Σε
praebet 286 πύλην Σμ: πόλιν Λμ
aliud theot. Σμ Λμ praebent:

Σὲ τὴν τοῦ Θεοῦ μητέρα
πάντες οἱ προφῆται προεκήρυξαν
ὁ μὲν ἁγίαν πύλην,
ὁ δὲ φωτὸς νεφέλην,
ἄλλοσ ἅγιον ὄρος,
ἡμεῖσ δὲ θρόνον ἔνδοξον.

265-270 Jes. 3, 1-17 271-276 (Σὺ - σου) cf. Ps. 131, 1 et Germ. I Const., In s. Joannem
Jejunatorem, od. θ', trop. γ', ΣΟΥΡΜΙΑ, Τὸ ποιητικὸ ἔργο, 354

“AN UNEDITED CANON ON ST NICHOLAS
ARCHBISHOP OF MYRA IN LYCIA

BY

GERMANOS I THE CONFESSOR, PATRIARCH OF CONSTANTINOPLE (CA 650-740)”

The present study presents the first critical edition of an unedited canon on St Nicholas of Myra in Lycia composed most likely by Germanos I, Patriarch of Constantinople. The text is transmitted by three codices (*Sinait. gr. 583*, *Sinait. gr. 590*, and *Athous, Lavrae H 94*), and the *editio princeps* of the above-mentioned canon is accompanied by a detailed study of various aspects of the text, including its manuscript tradition, structure, content and metre.